

Energi. „Som Du er, saadan har Du det; vær god, saa bliver Livet godt, vær Din egen Lykkes Smed,“ siger dette lille Vers jo egentlig — og det samme har hun sagt, direkte og indirekte, mangfoldige Gange og hvor megen Sæd, hun derved har udsaaet, og hvad Frugt den kan have baaret, er ikke til at beregne. Energi — det var et Ord, der stadig kom igjen hos hende, og al Tid med Beundring; hun kunde endog lade sig forlede til den Paradox, at Energien i, og for sig, selv brugt i en slet Sags Tjeneste, var Beundring værd. Hun mente, hendes Beundring for Energien skrev sig fra, at hun selv savnede denne Egenskab; jeg er temmelig sikker paa, hun tog fejl heri; hun længtes efter den og søgte den, fordi den var i Slægt med hendes egen inderste Natur. Paa mange Punkter har vistnok hendes Livsforhold stækket hendes Energi — maaske paa de Punkter, hvor hun helst vilde have øvet den —, men hvor stor og sjælden Kraft, hun var i Besiddelse af, det lagde hun for Dagen, da hun fik et Virkefelt, der egnede sig for hende, da hun kom til at styre Kvindelig Læseforening.

Aldrig har en Institution og et Menneske passet bedre for hinanden end Læseforeningen og Frøken Goldschmidt. Ligesom Læseforeningen rummede to Ideer, en æsthetisk—litterær, der vendte mod Fortiden, og en social, der vendte mod Fremtiden, og som i den samledes til en Enhed, saaledes forenede ogsaa Frøken Goldschmidt det bedste af en svunden Tid med det bedste af en ny: de æsthetiske og de sociale Interesser smeltede sammen til et harmonisk Hele i hendes Personlighed.

Frøken Goldschmidt var i 1871 med i den Kreds, der indbød til Stiftelsen af Læseforeningen, og hun har rimeligvis fra Begyndelsen af været sig klart bevidst, hvad der var — og efter hendes Mening ogsaa burde være — Læseforeningens Idé, og denne Idé fastholdt hun til det sidste og fremsatte og begrundede den atter og atter. Klarest udtalte hun den paa Foreningens tiende Generalforsamling 1883, hvor hun begynder med at give et Stykke af dens Historie. „Kvindelig Læseforening“, siger hun, „stammer fra en Tid, da Interessen for og Kærligheden til Kvindens Frigørelse endnu ikke havde faaet Navn,“ og fortsætter saa: „Kvindelig Læseforening er egentlig det første Skridt paa Emancipationens Bane, thi den løsnede, om end nok saa lidt Kvinden fra Hjemmet“ — — „den blev et Fremskridt for sin Tid, og den venter nu kun paa, at de yngre skulle tage den i Haand og bringe den